

ŠALTINIAI

Už pagalbą sudarant šį maršrutą ir atskleidžiant dar negirdėtas pastatų istorijas esame dėkingi architektei, tarpukario Kauno architektūros ekspertei Jolitai Kančienei. Taip pat rengdami maršrutą rėmėmės leidyklos „Lapas“ knyga „Kaunas 1918–2015. Architektūros gidas“ (toliau tekste – Kauno architektūros gidas), KTU ASI Architektūros ir urbanistikos tyrimų centro, „Kaunas 2022“ projekto „Modernizmas ateičiai“ autorių, taip pat – pastatų dabartinių savininkų publikuotais tekstais ir informacija.

OBJEKTAI

1 ART DECO MUZIEJUS
GEDIMINO G. 48

Gydytojo Prano Gudavičiaus namas šiandien geriausiai žinomas dėl viename bute įkurto Art Deco muziejaus, bet jau 1929 m. išsiskyrė vieta ir Edmundo Fryko sukurta raiškia architektūrinė kalba. „Namo kampinė padėtis lėmė tai, kad abu pastato fasadai yra vienodai reprezentatyvūs ir puošnūs, o jo pastogę papuošė išraiškingas art deco bruožų turintis bokštelis“, – yra rašęs Žilvinas Rinkšelis. 2017 m. butą trečiajame aukšte įsigijo į tarpukario paveldą nusprendę investuoti verslininkai Karolis Banyš ir Petras Gaidamavičius. Jų atradimų ir įkvėpimo pilna kelionė pažindino art deco ir art nouveau dialektais prabūlusią buto istoriją ir virto unikaliu sumanymu – privačių Art Deco muziejumi, liudijančiu Kauno klestėjimo laikotarpį. Prisijungę prie patyriminės ekskursijos ne tik dairysitės ir klausysitės, bet ir išbandysite autentiskų buities rakandus, prisėsite ant restauruotų baldų bei iš tiesų įkvėpsite Laikinosios sostinės dvasios.

2 AMSTERDAMO
MOKYKLOS MUZIEJUS
VYTAUTO PR. 58

Tai vienintelis Amsterdamo mokyklos architektūros stilius, pasiskolinusio art deco ir art nouveau elementu, pastatas Lietuvoje. Jo fasadui būdinga unikalī plastika ir išlenkimo kampas, į segmentus susmulkinėti langai bei skulptūros. Tekstilės fabrike „Litakas“ savininkai Mozė Posvianskis ir Giršas Klisas užduotį patikėjo architektui Jokūbui Perui. Name yra gyvenę „Fluxus“ judėjimo pradininko Jurgio Mačiūno tėvai Leokadija ir Aleksandras Mačiūnai, choro „Ažuolukas“ įkūrėjas Hermanas Perelšteinas. 2019 m. restauruotas fasadas iš nuotraukų atkurtos pagrindinės pastato durys, restauruoti laiptinės langai, o atlikus polichrominius tyrimus atkurta melsvų ir auksinių atspalvių laiptinė. 2023 m. sausį Art Deco muziejaus įkūrėjai bute nr. 6 atvėrė Amsterdamo mokyklos muziejų. Tai 136 kv. metrų 5 kambarių apartamentai su 2 balkonais ir terasa į Žaliakalnio šlaitus. Į pagalbą aiškinant itin spalvingas ir ryškias kambarių sienų spalvas bei manieringas pastatą puošiančias skulptūras pasitelkiama queer teorija. Neatsiejama pasakojimo dalis – Holokausto nutraukta žydiškoji Kauno kultūra. Muziejaus svečiams patyriminių ekskursijų metu pristatomi tvarūs interjero atkūrimo sprendimai, kuriuos galima palyginti su vaiduais iš ankstesnių buto epochų ir net kadrais, užfiksuotais filmuojant HBO serialą „Černobylis“. Butė eksponuojami art deco ir Amsterdamo mokyklos stilių baldai.

3 GYVENAMASIS NAMAS
LAISVĖS AL. 3

Daugiabutis Vytauto parko papėdėje išsiskiria olandišką estetiką primenančiu fasadu. Jis tarsi ekranas uždengia namą, paslepia cokolį ir dvišlaitį stogą. Kauno architektūros gido kūrėjai kviečia kstelėti galvą – puošniai atrodančius baltus arkinius langų apvadus viršuje dar dekoruoja telpelės. Sovietų okupacijos metais originalus namo išplanavimas pakeistas, butai sudalinti į komunalinius.

4 GYVENAMASIS NAMAS
KĘSTUČIO G. 16

Geometriškai taisyklingas Naujamiesčio kvartalas užstatytas dar Kauno tvirtovės laikotarpiu, tad šis puošnus dviaukštis išsiskiria modernistine estetika. Antano Jokimo projektuoto, Julijui Tiknevičiui priklausiusio 1935 m. iškilusio dviaukščio ypatingas bruožas – bokštelis su modernizuota karūna. Gatvės kampą pabrėžiantis elementas galėjo būti dekoratyvinis sprendimas ar naudojamas kaip dengta terasa.

5 VALSTYBĖS DRAUDIMO
ISTAIŠTA
(DAB. LŠMU GENTRINIAI RŪMAI)
A. MICKEVIČIAUS G. 7

Rūmus, skirtus Valstybės draudimo įstaigos reikmėms, projektavo Aleksandras Gordevičius. 1932 m. iškilęs pastatas geriausiai atsiveria nuo Miško gatvės. Anot Kauno architektūros gido, solidumu simetriškam fasadui pridėda taisyto akmens puskolonės, viršuje puoštas savotiškų draudimo simbolių, ugnyje nedegančių roplių salamandrių, figūromis. Tiek šias skulptūrines kompozicijas, tiek Pirmosios Respublikos gerovę simbolizuojančius reljefus „Motinytė“, „Naujajkuriai“ ir „Gausybės ragas“ sukūrė Juozas Zikaras. Po karo čia glaudėsi architektūros studentai, vėliau pastatas perleistas Medicinos institutui (dabar – Lietuvos sveikatos mokslų universitetas).

6 GYVENAMASIS NAMAS
A. MICKEVIČIAUS G. 15

Kooperatyvo „Tulpė“ namas yra vienas retų medinės liadinės architektūros ir ornamentikos taikymo mūrinėje statyboje pavyzdžių – ši tradicija nebuvo tęsiama dėl profesionalų kritikos. Pavyzdžiui, Stislavas Dobužinskis yra rašęs: „Mėgdijoti medžio ypatybes akmeny, tinke ir gipse yra architektūrinis nusizengimas.“ Kauno architektūros gide pastebima, kad 1926 m. iškilęs pastatas svarbus ir kaip kooperatinės statybos pirmėnis. Kooperatyvą įsteigė projekto autorius, Statybos inspekcijos atstovas Antanas Macijauskas kartu su Vytautu Račkausku. Pagrindiniame daugiabučio fasade – tradicinė drožybą primenančios žvaigždutės, tulpelės, bangelių kariniai, o frontono centre – saulę primenantis langelis su pusmėnulio formos švieslangiu.

7 GYVENAMASIS NAMAS
A. MICKEVIČIAUS G. 17

Šis E. Fryko kūrybos pavyzdys – artimiausias garsiosios Karininkų ramovės kaimynas. Kauno architektūros gide nurodoma, kad daugiabutis projektuotas statybų rangovo, plytų dirbtuvių savininko Saliamono Gudinsko užsakymu. Kiekviename aukšte įrengta po du didelius butus. Juose – patalpos gydytojų, teisininkų ir pan. veiklai. Šio pastato projekte ryškios istorizmo tradicijos, praturtintos art deco bruožais. Trijų ašių fasado kompozicijoje ryškiausia centrinė, išreikšta arkiniu laiptinės langų ir portalu bei trikampiu frontonu. Jame esantis ovalus langelis puoštas paukšties galva, ją supa dekoratyviniai ereliai.

8 GYVENAMASIS NAMAS
LAISVĖS AL. 31

Istoriniais ir tautiniais dekoratyvinės plastikos motyvais išpuoštas namas, pasak J. Kančienės, pastatytas dviem etapais: 1928 ir 1937 m. Projekto autorius – inžinierius Aleksandras Gordevičius. Pirmajame aukšte buvo komercinės įmonės, antrajame – butai. Namas, kaip ir greta stovintysis (Laisvės al. 29), priklausė Chasei Monasevičienei. Pastarasis, pastatytas 1914 m., pasižymi modernio (secesijos) stiliстика ir Kaunui nebūdinga žalių glazuruotų plytelių apdaila.

9 „DAŽANGOS
BENDROVĖS RŪMAI
LAISVĖS AL. 53

Tarp išpudingiausių Kauno centro pastatų – „Pažangos“ bendrovės rūmai, kaip ir centrinis paštas bei daug kitų Laikinosios sostinės akcentu, suprojektuoti Feliksas Vizbaro. 1934 m. iškilusiame „dangorėžyje“ anuomet įsikūrė įvairios su valdančiąja Tautininkų partija susijusios organizacijos ir įstaigos. Liftu buvo galima pakilti į terasą ant plokščio stogo. Tautiniai motyvai išraiškinguose „Pažangos“ tūriuose pinasi su art deco bruožais: geometriškais balkono turėklų zigzagais, medžio drožinių imitacija tarplangiuose, stilizuotu augalinio motyvo karnizu pastogėje ir laiptuota ažurinė sienoje, pridengiančia stogą terasą.

Sovietų okupacijos metais rūmuose veikė įvairios įstaigos, įrengti butai. Vėliau pastatas perduotas atkurtam Vytauto Didžiojo universitetui, o 2019 m. parduotas aukcione.

10 KAUNO KINO
CENTRAS „ROMUVA“
LAISVĖS AL. 54

„Romuvos“ pastato istorija prasidėjo 1938 m., kai verslininkai Antanas ir Petras Steikiniai įsigijo sklypą Laisvės alėjoje. 1940–ųjų balandį atidarytas kino teatras buvo pripažintas erdviausiu, moderniausiu ir originalumu lenkiančiu ne tik visos Lietuvos, bet ir kai kuriuos Baltijos šalių kino teatrus. Pastato struktūra priminė to meto JAV kino teatrams būdingą *streamline* estetiką, turėjo ir istorizmo ar net „tautinio stiliaus“ bruožų, o modernumą pabrėžė stiklo bokštelis. Rekonstrukcijos metu bokštelį papuošė projekto autorius Nikolajaus Mačiulskio autografas. Šiandien „Romuva“ – vienintelis tarpukariu Lietuvoje pastatytas kino teatras, kuriame vis dar rodomi filmai.

11 GYVENAMASIS NAMAS
S. DAUKANTO G. 14

Laikraštyje „Diena“ 1929 m. liepą šio pastato fotografiją pakomentuota taip: „Vienas gražiausių naujų Kauno fasadų.“ Šio gražulio savininkai – turtingi suaukštintai Berelis (Borisas) ir Frida Šlapoberskiai. Berelis buvo vienas iš manufaktūros urmo sandėlio savininkų. Pastatas, kaip ir keletas kitų iškilusių panašiu laiku, pasižymi įmantria, epochai būdinga puošyba. To paties autoriaus L. Rito XX a. 4 deš. projektuoti pastatai jau modernesni, santūresnės išvaizdos. Na, o šio namo fasade aptiksite ir šiaurės modernio, ir art deco bruožų. Kauno architektūros gide pastebima, kad vertikaliu ritmą čia pabrėžia siauri langai, sujungti reljefiniais ornamentais. Fasado ašis pabrėžia frontonai ir antikinės sienelės, svarbus ir dekoratyvinis sprendimas – kaukė, taip pat – senovės Egiptą menantys motyvai, masyvūs balkonai.

12 GYVENAMASIS NAMAS
LAISVĖS AL. 69

Laisvės alėja nutiesta dar XIX a., tad joje galima rasti net kelių architektūros epochų pavyzdžių. Visgi art deco bruožais pasižyminti – vos keletas. Šis verslininkei Minai Kotkauskienei priklausęs 1930 m. pastatas nebūdingas lietuviškam kontekstui, bet žavingas ekspresionistinėmis idėjomis, išreikštomis zigzagine siena ir iš jos iškįstais balkonais. Pirmajame santūriame namo aukšte ir anuomet, ir dabar veikia laiptinės. Jis, kaip pastebima Kauno architektūros gide, yra lyg postamentas dinamiškai namo kompozicijai. 1942–1949 m. viename iš butų gyveno kompozitorius, dirigentas Juozas Tallat-Kelpša. O pastato architektas kol kas neidentifikuotas – spėliota, kad tai gali būti Bronius Eisbergas, bet jis tuo metu mokėsi Briuselyje, arba Jonas Salenakas, vėliau tikrai dirbęs su savininke.

13 UGNIAGESIŲ RŪMAI
(DAB. KAUNO APSKAITĖS
PRIEŠGAISRIŲ GELBĖJIMO VALDYBA)
I. KANTO G. 1

I. Kanto ir Nemuno gatves sujungiantis lenktas pastatas neabejotinai įsimintiniausias iš šiai funkcijai skirtųjų Lietuvoje. 1932 m. jis pastatytas pagal E. Fryko projektą. Neatsitiktinai ugniagesių rūmams parinkta vieta šalia sraunios upės. Kauno architektūros gidas kviečia atkreipti dėmesį, kad rūmų linkis formuoja ovalią aikštę, įgaubtas fasadas sudarytas iš atsikartojančių vertikalių segmentų, o simetrija pabrėžia du bokštelių. Tarpukariu, be kitų įstaigų, čia kurį laiką veikė ir miesto biblioteka.

14 GYVENAMASIS NAMAS
PRIEPLAUKOS KRANTINĖ 6

Laivininkystės inspekcijos, vadintos Kauno vandens kelių rajonu, būstinė pastatyta 1927 m. pagal šios įstaigos viršininko inžinieriaus Arternijaus Šnarskio projektą. Pastate buvo ir Vandens policija bei viršininko butas. J. Kančienės teigimu, šio namo išraiškioje persipina vakarietiškos ir lietuviškos tradicijos, jaučiamas siekis sukurti savotišką architektūrinį logotipą.

15 GYVENAMASIS NAMAS
V. PUTVINSKIO G. 70

Inžinierius, bajoras, vienas pagrindinių Klaipėdos krašto sukilimo organizatorių Antanas Gravogkas 1932–1933 m. buvo Kauno miesto burmistras. Maždaug tuo metu įsikurstė į naujus namus prestižinėje, ką tik V. Putvinskio vardą gavusioje gatvėje. Juos jis projektavo drauge su E. Fryku. Kauno architektūros gide atskleista įdomi detalė – istorizmo ir art deco bruožų turinčio puošnaus pastato pirmieji du aukštai sumūryti iš Kauno tvirtovės fortų plytų. Pagrindinis fasadas žavi nevienalyte kompozicija. Žemesniąją centrinę jos dalį vainikuoja balustrada su karūna primenančiais kuorais. Rytiniame kraiste – secesiniai lipdiniai ir aukštas siauras portalas, kurį Juozas Zikaras dekoravo bronziniais bareljefais.

16 GYVENAMASIS NAMAS
K. DONELAIČIO G. 77

Kaip svetainėje „Modernizmas ateičiai“ rašo Žilvinas Rinkšelis, 1924 m. architektas E. Frykas žymiam advokatui Petriui Leonui suprojektavo trijų aukštų istoristinių formų namą, tačiau tais pačiais metais darba perėmė techninę priežiūrą vykdęs inžinierius Leonas Ritas. Darsinaudojęs parengtu planu, jis namą paaukštino, sukurdamas naujų išraiškingą viršutinės dalies kompoziciją. Namu interjeras derintas prie šeiminiųkų veiklos – šalia pagrindinės laiptinės buvo numatytos atskiros kabinetinės kontorų patalpos privačiai praktikai. D. Leonas name gyveno 1925–1938 m., o nuo 1929–ųjų čia apsigyveno ir Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, Seimo narys Steponas Kairys.

17 GYVENAMASIS NAMAS
K. DONELAIČIO G. 79

Triaukščio daugiabučio šiaurinio fasado langai atsiveria į Vytauto Didžiojo karo muziejų, kurį, kaip ir šį pastatą, projektavo garsusis architektas Vladimiras Dubeneckis. Tiesa, techninę statybų priežiūrą sklype vykdė Leonas Ritas. 1922 m. sklypą įsigijo Maušai ir Natanas Feinbergai (pastarasis 1919–1921 m. ėjo Lietuvos Žydų reikalų ministerijos vadovo pareigas, vėliau buvo pagrindinis Tiesės fakulteto įkūrėjas Jeruzalės Žydų universitete), bet statybos prasidėjo tik 1929 m. Akį traukia namo fasadas: įgilintas įėjimas, skirtingo ritmo braukomies sudalintas pirmasis aukštas sukuria įtraukiamo iliuziją, dėmesį atkreipia penkiabrianiūni balkonai, dantyto profilio pastogė virš jų ir trečiasis aukštas. Kaip Architektūros ir urbanistikos tyrimų centro pateiktame aprašyme pastebi Robertas Motuzas, langus dalinančios geometriniai juostelių faktūros suteikia pastatui ryškią art deco charakteristiką.

18 GYVENAMASIS NAMAS
E. OŽEŠKIENĖS G. 11

Jokūbo Šusterio namą 1923 m. suprojektavo inžinierius Aleksandras Golovinskas.

19 GYVENAMASIS NAMAS
SAVANORIŲ PR. 1

J. Kančienė pastebi, kad reikšmingiausių Kauno gatvių sankryžoje pagal inžinieriaus Naach-Ber Joffe'į projektą 1931 m. pastatytas pasižymi dizainiška geometrine kompozicija, plokštūmų ir linijų sąveika. Užapvalintą kampą irėmina mentės su stilingomis plokščiomis vazomis. Namas priklausė Chanai ir Faivšui Kenigsbergams. Faivušas buvo žinomas auksakalys, gamino stalo įrankius, prekiaavo ir laikrodžiais, 1933 m. su sūnumi Borisu įsteigė akcinę bendrovę „Šalina“ (šveicarijos laikrodžių namus). Duktė Raja buvo žymaus konstruktoriaus Anatolijaus Rozenblumo žmona.

20 BUV. KINO TEATRAS
„PASAKA“
SAVANORIŲ PR. 124

Vienas pastutinių Dirmojoje Respublikoje pastatytų kino teatrų buvo atidarytas 1940 m. pavasarį ir priklausė Jurgiiui Štromui, vėliau tapusiam „Lietūkio“ žudynių auka. Jo anūkas Jen Kagan senelis atminimą įprasmino 2022 m. Kaunui tapus Europos kultūros sostine – „Pasakos“ iškaba įtraukta į jos parodą. Kaip rašoma Kauno architektūros gide, projekto autoriai Juozas Segalauskas, Jokūbas Rabinavičius, A. Paškevičius suprojektavo galbūt netabulą numatytą paskirčiai, tačiau art deco bruožais išraiškingą pastatą. Fasado centrinė plokštuma ir šiandien primena kino ekraną: įėjimas įtrauktas į atvirą prieangį, kurio stogelio funkciją atlieka dekoratyvus balkonas. Vidaus erdvių struktūra neišliko, po karo čia įrengta sporto salė, vėliau vėl rodytas kinas, o pastaraisiais metais veikia laisvalaikio klubas.

21 GYVENAMASIS NAMAS
K. PETRAUSKO G. 25

Apie 1930 m. pagal statybos techniką, vėliau tapusiu inžinieriumi, Vsevolodo Kopylovo projektą pastatytame name buvo keli butai ir baras-restoranas „Ažuolynas“, priklausęs Juozui Berniūnui. Tai buvo pirmasis restoranėlis šio Žaliakalnio dalyje. Vakaras publikos malonumui grodavo „radio muzika“, patiekalai buvo nebrangūs, prieinami vidurinei klasei. Sovietų okupacijos metais restoranėlį pakeitė aludė su alaus automatais, vėliau – maisto produktų parduotuvės. Lėkioniškam fasadui dekoratyvumo teikia geometrinis skaidymas, paryškintas laiptinės bokšteliu ir ažuriniais linijinės grafikos balkonais.

22 KAUNO Miesto
MUZIEJAUS M. IR K.
PETRAUSKŲ SKYRIUS
K. PETRAUSKO G. 31

1925 m. pagal A. Golovinsko projektą tuomet dar tik dygusiame Žaliakalnio kvartale namas pasitastė broliai kompozitorius, dirigentas Mikas Petrasukas (1875–1837) ir operos solistas Kipras Petrasukas (1885–1948). Pastarojo vardu vėliau pavadinta ir gatvė – tai rado jo populiarumą tarpukariu Kaune. Muzikai dalį butų išnuomojo, o puošnius ano meto interjerus galite apžiūrėti ir šiandien – čia viešia Kauno miesto muziejaus padalinys. Akį traukia ir meniška pastato išorė. Namu kampos gatvių sankirtroje nusklembtas, jį juosia didelis balkonas. Pagrindinį įėjimą pabrėžia gėlių pynės, šie ir kiti ornamentai – tai, ką, pasak Kauno architektūros gido, galima vadinti „tautiniu art deco“.

23 GYVENAMASIS NAMAS
M. JANKAUS G. 32

Tarp gana tradicinių medinių šios Žaliakalnio trapecijos alėjos pastatų verta pastebėti šį tūrių kompozicijos, elementų įvairovės ir deko prasme išraiškingą dviaukštį nuomojamų butų namą. Jis statytas apie 1928 m., pirmuoju savininku nurodomas A. Šutas.

24 GYVENAMASIS NAMAS
E. FRYKO G. 38

XX a. 4 deš. pradžioje sklypais išskaidytoje buvusio Frykų dvarėlio teritorijoje architektas Edmundas Frykas suprojektavo nemažai namų. Viršutinėje šlaito dalyje susiformavęs takas 1935 m. gavo jo vardo gatvės pavadinimą. 1934 m. Jonui Dilonui suprojektuotame name šis architektas panaudojo savo pamėgtus betoninius blokelius, atliekančius ne tik konstrukcinę, bet ir dekoratyvinę funkciją, įdomiai derančius su silikatinųjų plytų plotmėmis. Panašų derinį įvyssite ir netoliese esančiame name – E. Fryko g. 11.

25 „VILA EGLUTĖ“
VAIŽGANTO G. 25

Diplomatai, Nepriklausomybės akto signatarui Petriui Klimui su šeima viłą suprojektavo vienas garsiausių Pirmosios Respublikos „tautinio stiliaus“ puoselėtojų F. Vizbaras. 1929 m. iškilę renesanso dviejantys namai diplomato dukros garbei pavadinti „Eglutė“. Viloje kėlėta mėnesių iki mirties gyvenimo ir šeimos giminių šios Juozas Tumas-Vaižgantas. Tiesa, pats D. Klimas šia modernia pilaitę pasidžiaugti daug laiko neturėjo, nes nuolat dirbo užsienyje. Antrąją pasaulinio karo metų, po gestapo kalinimo ir kankinimų, grįžęs į Kauną jis apsisoto svainės namuose kitapus gatvės. Čia gyveno ir grįžęs iš tremties. O „Eglutė“ išdalinta į mažesnius butus.

26 GYVENAMASIS NAMAS
STAKIŲ G. 8

Namas Žaliakalnio šlaite esančioje siauroje Stakių gatvelėje akį patraukia savo tūriu ir arkiniu laiptinės langu. Kaip retai pastaisko, fasadas netinkuotas, tad dėmesį atkreipia ir blokeliai ritmas. Kaip pavyko nustatyti gidei Marijai Oniškii ir aprašyti Žilvinui Rinkšeliui, architektas E. Frykas, gyvenęs visai šalia, K. Būgos gatvėje, atžrėžęs sklypo dalį, suprojektavo ir pastatė šį namą kaip kompensaciją savo pamotei Apolonijai Frykienei, kuriai jo tėvas po mirties liko skolingas 3000 litų. Name tarpukariu taip pat gyveno generalinio štabo majoras Jonas Juknevičius.

27 GYVENAMASIS NAMAS
K. BŪGOS G. 1 / ŠIAULIŲ G. 43

Vieno aukšto mūrinis gyvenamasis namas išsiskiria moderninėje K. Būgos gatvėje, o jos kampą pabrėžia dekoratyvių kupoliniu bokšteliu. 1931 m. pagal inžinieriaus Borucho Klingo ir statybos techniko M. Cukermano projektą pastatytas namelis priklausė vaistininkui Jonui Putnai, turėjusiam vaistinę „Lietūkio“ pastatė Vytauto pr. 43. Nedidukas vieno buto namelis pasižymi raiškia išvaizda, puošnumo teikia istoristinis dekoras.

28 GYVENAMASIS NAMAS
KAUNAKIEMIO G. 30 /
ŠIAULIŲ G. 2

Broliams Chacheliiui ir Natanui Galpernam namą 1930 m. suprojektavo inžinierius Dovydas Kurickis. Išraiškinga tūrių kombinacija gatvių kampą pabrėžiantis pastatas žymus ir tuo, kad čia nuo 1966 m. veikia restoranas „Žaliukė“.

29 KAUNO ŠVIETIMO
INOVACIJŲ CENTRAS
VYTAUTO PR. 44

Greta tuometinių miesto kapinių rusų gimnaziją suprojektavo Aleksandras Gordevičius. Netoli stačiatikių cerkvės ir soboro esantis pastatas, kurio architektūrai tokia kaimynystė galėjo turėti įtakos, – bene vienintelis civilinis rusiškojo istorizmo, tiesa, laisvai interpretuoto, pavyzdys. Kaip pasakojama Kauno architektūros gide, ypač dekoruota pietinė pagrindinio fasado dalis – išsiskiria prizmėmis rustuotos mentės ir portalas, egzotiškų raštų ornamentika, dekoratyviniai trikampiai frontonėliai. Kol nebuvo nutinkuotas, raudonų plytų fasadas priminė vadinamąjį „plytų stilių“, būdingą daugeliui kitų Kauno tvirtovės laikų pastatų. Pastatė šiandien – Kauno švietimo inovacijų centras.

LABAS,

ryškiausias skiriamasis Kauno architektūros bruožas – modernizmas. Neatsitiktinai 2015 m. Kauno tarpukario modernizmo architektūrai suteiktas Europos paveldo ženklas, miestas tapo UNESCO dizaino miestų tinklo nariu.

Architektūros ir dizaino bumą tarpukariu lėmė pasikeitęs miesto statusas: okupavus Vilnių, Kaunas tapo sostine, čia kūrėsi įstaigos, verslai, nauji gyventojai. Miestas augo – o šiandien vis labiau vertiname tuo laiku numegztą urbanistinį Kauno kilimą. Art deco – ne vienintelė, bet itin svarbi ir vizualiai patraukli vakarietiško siekusį tarpukario Kauną formavusių srovė. Kiek šio dekoratyvaus ir savito pėdsako matyti modernistiniame Kauno pavelde, kviečia patyrinti maršrutas, drąsinantis žengti ir už miesto centro ribų.

IŠLEISTA 2023

30 SINAGOGA
SODŲ G. 36

Tai vienintelė modernistinio stiliaus sinagoga Lietuvoje, taip pat viena iš dviejų tarpukariu pastatytų ir dar tebestovinčių. Pagal Dovylo Tarachkovo projektą ji pradėta statyti 1929 m. Šoniniuose fasaduose dominuoja stilizuotos viduramžių bei maurų architektūros elementai, o galinių fasadų rizaltų kompozicija su laujyto kontūro plokštumomis būdinga modernizmui. Kaip rašoma Kauno V. Kudirkos viešiosios bibliotekos žinyne, raudonų plytų pastatas liko nenutuoktas, kaip planuota projektė: „Laiptuotas atėkas ir siauras stačiakampių langų vertikalės rado jos autoriaus bandymą pritaikyti modernizmo stiliistiką, o smailiaakiai langai ir karnizo deko arkutės – ryši su tradicine Europos sinagogų architektūra.“

Sovietų okupacijos metais sinagogos išorė pakeista, užmūrytos arkinės langų dalys, čia įkurta keptykla. Šiuo metu pastatas nenaudojamas, apleistas.

31 „VILA GRABYTĖ“
GAILUTĖS G. 19

Panemunė tarpukariu buvo oficialus kurortas. Čia taip pat veikė karo mokykla, kad kvartale tarp Vičiūnų, Gailutės ir Vaidilos gatvių namus statėsi karininkai. 1933 m. šią tuomet apyvaizdę miškininko statytą gerų raštų vilą įsigijo pulkininkas inžinierius Domas Grabys su žmona Bronislava. Savitai interpretuotas baroko elementais pasižyminti vila – atokiai nuo gatvių, apsupta sodo. Centrinėje fasado dalyje matyti dekoratyvus drožinėtas frontonas su voliotomis, jo centre įkomponuotas aštuoniakampis švieslangis.

Sovietams okupavus Lietuvą, D. Grabys sulmtas, vėliau suaudytas. Šeima iš Kauno pasitraukė, tačiau pokario dukros, jau buvusios Grabytės, grįžo į šią vilą. Būtent dėl to taip – „Vila Grabytė“ – pavadintas neseniai atnaujintas ir išskirtiniais svečių namais paverstas pastatas.

32 GYVENAMASIS NAMAS
VIČIŲNŲ G. 9

Ramiame Panemunės kvartale atkreipkite dėmesį į prabangios išvaizdos, pilaitę primenančią dviejų butų vilą, kuri sudaryta iš įvairių kontrastingų tūrių; kampotų rizaltų, terasų, balkonų, papildytų dekoratyviomis atitvaromis ir įvairių formų langais. Tikėtina, kad šia rezidencija 1934 m. susiprojektavo past savininkas inžinierius Feliksas Dobkevičius (1872–1940), Lietuvos geležinkelio vyriausiasis direktorius. Name gyveno ir jo brolis, taip pat inžinierius Napoleonas Dobkevičius (1879–1941), įkūręs vieną pirmųjų vaivairo mokyklų Lietuvoje.

DAUGIAU KAUNASTIŠKŲ MARŠRUTŲ

Daugiau įdomių Kauno vietų, asmenybių, istorijų rasite kituose teminiuose „It's Kaunastic“ maršrutuose

„Modernisto gidas“
„Mėlyna Geltona“
„Sienografo užrašai“
„Diligriminis Kaunas“
„Litvakų peizažas“
„Sugiharos keliu“
„Žaliakalnis“

„Tarpukario studentas”
„Pagaminta Kaune”
„Kauno tvirtovė”
„Vilijampolės litvakai”
„Pasijusk Mickevičium”
„Skandinaviška popietė”
„Čempionų miestas”
„Kauniukas”

- „Kultūrinis šokas“
- „Aleksotas“
- „Šilainiai“
- „Pasišančinėkim“
- „Diplomatinis Kaunas“
- „Medinukų istorijos“
- „Kaunas kine“

Nemokamų leidinių ieškokite „Kaunas IN“ turizmo informacijos centre
(Laisvės al. 36, Kaunas), turizmui draugiškose vietose (jos pažymėtos lipdukais
„Tourism Information Friendly“) arba visit.kaunas.lt.
Ši ir daugiau skaitmenizuotų maršrutų rasite: kaunastika.lt

NAUDINGOS GROTAŽYMĖS

#kaunastic #visitkaunas #kaunaspilnas #kaunasin

TURIZMO INFORMACIJA

„KAUNAS IN“

Laisvės al. 36, Kaunas | +37061650991
info@kaunasin.lt | visit.kaunas.lt